

Świadczenia dla rodzin z dziećmi wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych – analiza statystyczna

Family support benefits from the Social Insurance Institution – statistical analysis

HANNA ZALEWSKA, IZABELA TOMCZYK

Zakład Ubezpieczeń Społecznych / Social Insurance Institution in Poland (ZUS)*
e-mail: hanna.zalewska@zus.pl / izabela.tomczyk@zus.pl

Summary: *The article analyses statistical data concerning the four family support benefits granted and paid out by the Social Insurance Institution: child care benefit (a.k.a. Family 500+), family care capital, nursery supplement, student's subsidy (a.k.a. Good Start 300+).*

Key words: *family support, family benefits, Social Insurance Institution*

Streszczenie: *W artykule przedstawiono dane statystyczne dotyczące realizacji czterech programów wsparcia rodzin, przyznawanych i wypłacanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych: świadczenie wychowawcze 500+, świadczenie Dobry Start, rodzinny kapitał opiekuńczy oraz dofinansowanie obniżenia opłaty za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna.*

Słowa kluczowe: *wsparcie rodziny, świadczenia na rzecz rodzin, Zakład Ubezpieczeń Społecznych*

Wstęp

Programy realizujące politykę rodzinną to m.in.:

- rządowy program „Rodzina 500+” (świadczenie wychowawcze) wdrożony w 2016 r.,
- rządowy program „Dobry Start”, wprowadzony na rok szkolny 2018/2019,
- rodzinny kapitał opiekuńczy (RKO) wprowadzony w 2022 r.,
- dofinansowanie obniżenia opłaty za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna wprowadzone w 2022 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych przejął realizację programu „Dobry Start” w zakresie przyjmowania wniosków i wypłaty świadczeń począwszy od roku szkolnego 2021/2022. Od 1 stycznia 2022 r. realizuje także świadczenia

wychowawcze, w tym te dotyczące okresu świadczeniowego 2021/2022 na wnioski złożone po 1 stycznia 2022 r. (do 31.12.2021 r. świadczenia wypłacały gminy) oraz rodzinny kapitał opiekuńczy, a od 1 kwietnia – dofinansowanie obniżenia opłaty za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna.

Program „Rodzina 500+”

Program „Rodzina 500+” wszedł w życie 1 kwietnia 2016 r. i jest realnie odczuwalną pomocą finansową ze strony państwa dla rodzin wychowujących dzieci. W ramach tego programu rodzinom z dziećmi na utrzymaniu przysługuje miesięcznie świadczenie wychowawcze w wysokości 500 zł na dziecko do ukończenia 18 roku życia, bez względu na dochód osią-

* ul. Szamocka 3, 5; 01-748 Warszawa, tel. +48 22 667 17 81

gany przez rodzinę. Prawo do świadczenia wychowawczego jest ustalane na roczny okres świadczeniowy, trwający od 1 czerwca do 31 maja następnego roku kalendarzowego.

Od uruchomienia programu do końca 2021 r. z tytułu 500+ do rodzin trafiło 175 mld zł. Wsparciem objętych zostało około 6,5 mln dzieci.

Od 1 stycznia 2022 r. obsługę przyjmowania i rozpatrywania wniosków oraz przyznawania świadczenia wychowawczego przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Obsługiwane są wnioski zarówno z okresu 2022/2023, jak i z okresu poprzedniego 2021/2022.

Wnioski do ZUS składane są wyłącznie drogą elektroniczną za pośrednictwem platformy PUE ZUS, portalu informacyjno-usługowego PIU Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej oraz przez bankowość elektroniczną. Wypłata przyznanego świadczenia odbywa się wyłącznie w formie bezgotówkowej, na wskazany we wniosku rachunek bankowy.

Od 1 lutego 2022 r. ZUS rozpoczął przyjmowanie wniosków o ustalanie prawa do świadczenia wychowawczego na okres świadczeniowy 2022/2023, trwający od 1 czerwca 2022 r. do 31 maja 2023 r. Jeżeli wniosek na nowy okres świadczeniowy został złożony od

1 lutego do 30 czerwca 2022 r., ZUS przyznaje prawo do świadczenia od początku okresu świadczeniowego, tj. od 1 czerwca 2022 r. do 31 maja 2023 r. W przypadku gdy wniosek został złożony w trakcie trwania okresu, tj. po 30 czerwca 2022 r., prawo do świadczenia zostanie przyznane od miesiąca złożenia wniosku do końca okresu świadczeniowego.

Od momentu przejścia obsługi wniosków i wypłat świadczeń wychowawczych przez ZUS, tj. od 1 stycznia 2022 r. do 30 września 2022 r. (łącznie za okres świadczeniowy 2021/2022 i 2022/2023):

- zostało złożonych 5,4 mln wniosków na 8,3 mln dzieci,
- przyznano 7,8 mln świadczeń,
- liczba wypłaconych świadczeń wychowawczych wyniosła we wrześniu 2022 r. 7,0 mln, a łączna kwota wypłat od stycznia do września br. – 14 619,7 mln zł.

Od miesiąca stycznia do września 2022 r. za okres świadczeniowy 2021/2022 wypłacono 710,9 mln zł, a od czerwca do września 2022 r. za okres świadczeniowy 2022/2023 – 13 908,8 mln zł.

Większość wniosków o świadczenie 500+ zostało złożonych za pośrednictwem banków (53,8%), w drugiej kolejności przez platformę

Tabela 1. *Świadczenia wychowawcze wypłacone za okres świadczeniowy 2022/2023¹*

Województwo	Liczba świadczeń wypłaconych we wrześniu 2022 r.		Kwota wypłaconych świadczeń ² w tys. zł
	w tys.	w odsetkach	
Ogółem³, w tym:	7 014,8	100,0	13 908 757,7
Dolnośląskie	516,9	7,3	1 025 383,1
Kujawsko-pomorskie	362,3	5,2	719 202,7
Lubelskie	357,5	5,1	710 250,2
Lubuskie	181,0	2,6	359 135,1
Łódzkie	421,1	6,0	835 147,1
Małopolskie	666,0	9,5	1 319 028,9
Mazowieckie	1 109,7	15,7	2 195 401,7
Opolskie	155,5	2,2	308 744,4
Podkarpackie	375,8	5,4	744 425,2
Podlaskie	202,0	2,9	399 796,4
Pomorskie	473,7	6,7	939 554,3
Śląskie	773,6	11,1	1 535 185,7
Świętokrzyskie	193,4	2,8	383 687,3
Warmińsko-mazurskie	243,5	3,5	483 589,2
Wielkopolskie	696,8	10,0	1 382 167,5
Zachodniopomorskie	284,3	4,1	564 659,1

¹ Według stanu na 30 września 2022 r.

² Po pomniejszeniu o kwoty zwrotów.

³ Wiersz „Ogółem” zawiera również dane, które z uwagi na błędne dane o województwie lub ich brak nie mogły zostać przypisane do poszczególnych województw.

Tabela 2. *Świadczenia wychowawcze wypłacone za okres świadczeniowy 2022/2023¹ według rodzaju wnioskodawcy*

Wyszczególnienie	Liczba świadczeń wypłaconych we wrześniu 2022 r.		Kwota wypłaconych świadczeń ² w tys. zł
	w tys.	w odsetkach	
Ogółem	7 014,8	100,0	13 908 757,7
Rodzic	6 941,2	99,2	13 757 774,7
Opiekun faktyczny, który wystąpił z wnioskiem do sądu opiekuńczego o przysposobienie dziecka	0,8	0,0	1 550,3
Opiekun prawny	10,9	0,1	21 750,8
Osoba sprawująca pieczę nad dzieckiem (rodzic zastępczy, osoba prowadząca rodzinny dom dziecka)	35,7	0,4	71 705,7
Dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej, Dyrektor regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej	7,4	0,1	14 952,1
Dyrektor domu pomocy społecznej	0,3	0,0	613,4
Osoba upoważniona przez dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, opiekuńczo-terapeutycznej, interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego	6,3	0,1	12 695,1
Osoba upoważniona przez dyrektora domu pomocy społecznej	0,1	0,0	258,0
Opiekun tymczasowy	12,1	0,1	27 457,6

¹ Według stanu na 30 września 2022 r.

² Po pomniejszeniu o kwoty zwrotów.

Tabela 3. *Świadczenia wychowawcze wypłacone za okres świadczeniowy 2022/2023¹ według wieku dzieci*

Wiek ²	Liczba świadczeń wypłaconych we wrześniu 2022 r.		Kwota wypłaconych świadczeń ³ w tys. zł
	w tys.	w odsetkach	
Ogółem	7 014,8	100,0	13 908 757,7
Rok i mniej	830,8	11,8	1 586 544,4
2 lata	382,3	5,4	759 376,0
3 lata	396,0	5,6	787 089,2
4 lata	417,7	6,0	830 246,6
5 lat	409,4	5,8	813 882,2
6 lat	396,8	5,7	789 050,9
7 lat	396,7	5,7	788 851,7
8 lat	391,7	5,6	778 444,0
9 lat	400,8	5,7	795 842,9
10 lat	405,3	5,8	803 988,3
11 lat	416,6	5,9	826 268,0
12 lat	426,4	6,1	845 274,5
13 lat	423,3	6,0	839 149,4
14 lat	397,1	5,7	786 508,0
15 lat	376,0	5,4	744 323,5
16 lat	355,5	5,1	702 997,7
17 lat	192,1	2,7	430 720,1
18 lat	0,0	0,0	199,5

¹ Według stanu na 30 września 2022 r.

² Wiek dziecka na moment złożenia wniosku.

³ Po pomniejszeniu o kwoty zwrotów.

PUE (41,2%), a następnie z wykorzystaniem aplikacji PIU MPiPS (4,5%).

W okresie świadczeniowym 2022/2023 największy odsetek świadczeń wypłacono w województwach: mazowieckim – 15,7% na kwotę 2195,4 mln zł, śląskim – 11,1% na kwotę 1535,2 mln zł, wielkopolskim 10,0% na kwotę 1382,2 mln zł i małopolskim – 9,5% na kwotę 1319,0 mln zł. Najmniejszy odsetek

świadczeń wypłacono w województwie opolskim – 2,2% (308,7 mln zł).

Do składania wniosków o świadczenie wychowawcze uprawnieni są: rodzice, opiekunowie faktyczni, opiekunowie prawni, rodziny zastępcze, osoby prowadzące rodzinne domy dziecka, dyrektorzy placówek opiekuńczo-wychowawczych, dyrektorzy regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych. W ponad

99% przypadków wnioski o świadczenie składali rodzice, w 0,4–0,5% osoby sprawujące pieczę nad dzieckiem, w 0,1–0,3% przypadków dyrektorzy placówek opiekuńczo-wychowawczych, a w 0,1% opiekunowie prawni dzieci.

Odsetek świadczeń wypłaconych przez ZUS we wrześniu 2022 r. za okres świadczeniowy 2022/2023 dla dzieci w wieku rok i mniej wyniósł 11,8%, dla dzieci od 7 do 14 lat – 46,4%, a dla dzieci od 15 do 18 lat – 13,2%.

W okresie czerwiec–wrzesień 2022 r. za okres świadczeniowy 2022/2023 dla dzieci poniżej roku wypłacono 1586,5 mln zł, dla dzieci w wieku od 2 do 6 lat – 3979,6 mln zł, dla dzieci w wieku szkoły podstawowej od 7 do 14 lat – 6464,3 mln zł, a dla dzieci w wieku 15–18 lat – 1878,2 mln zł.

Program „Rodzina 500+” dla cudzoziemców

Program „Rodzina 500+” powstał, by wspierać polskie rodziny. Jednak na mocy zmian wprowadzonych w 2019 r. możliwe jest także, aby pod pewnymi warunkami mogli z niego korzystać cudzoziemcy. O świadczenie w ramach tego programu mogą starać się obcokrajowcy, którzy spełniają przynajmniej jeden z poniższych warunków:

- posiadanie obywatelstwa jednego z krajów Unii Europejskiej lub Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu – EFTA;
- posiadanie obywatelstwa jednego z krajów, który podpisał z Polską dwustronną umo-

wę o zabezpieczeniu społecznym (np. USA, Kanady, Moldawii, Korei Południowej lub Ukrainy);

- uzyskanie zezwolenia na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji i zamieszkiwanie w Polsce razem z członkami rodziny;
- posiadanie karty pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy” i zamieszkiwanie na terytorium Polski razem z członkami rodziny;
- legalne przebywanie na terenie Polski w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa i zamieszkiwanie w naszym kraju razem z członkami rodziny;
- przebywanie w Polsce w związku z prowadzeniem badań naukowych.

Co do zasady prawo do świadczenia wychowawczego przysługuje wskazanym wyżej osobom przez cały okres przebywania w Polsce razem z rodziną. Aby uzyskać świadczenie, cudzoziemcy muszą, tak jak obywatele Polski, złożyć wniosek o przyznanie 500 zł. Najlicniejszą grupą będącą beneficjentem tego świadczenia są obywatele Ukrainy.

We wrześniu 2022 r. za okres świadczeniowy 2022/2023 wnioskodawcom z Ukrainy wypłacono 388,4 tys. świadczeń, co stanowiło 5,5% ogółu wypłaconych świadczeń. Kwota ich wypłat wyniosła w okresie od czerwca do września 2022 r. 841,8 mln zł. Wśród wnioskodawców, którym w tym okresie wypłacono najwięcej świadczeń, odnotowano m.in. oby-

Tabela 4. Świadczenia wychowawcze wypłacone za okres świadczeniowy 2022/2023¹ według obywatelstw

Kraj obywatelstwa wnioskodawcy	Liczba świadczeń wypłaconych we wrześniu 2022 r. w tys.	Kwota wypłaconych świadczeń ² w tys. zł
Ogółem, w tym:	7 014,8	13 908 757,7
Cudzoziemcy, w tym kraj obywatelstwa:	415,2	893 294,5
Ukraina	388,4	841 786,3
Białoruś	9,9	19 082,5
Rosja	3,0	6 009,5
Wietnam	1,7	3 167,9
Bulgaria	1,4	2 692,3
Indie	1,1	2 102,7
Rumunia	1,0	1 887,5
Gruzja	0,7	1 260,9
Chiny	0,6	1 098,9
Moldawia	0,5	1 053,7

¹ Według stanu na 30 września 2022 r.

² Po pomniejszeniu o kwoty zwrotów.

wateli: Białorusi (9,9 tys.), Rosji (3,0 tys.), Bułgarii (1,4 tys.), Indii (1,1 tys.), Rumunii (1,0 tys.) i Chin (0,6 tys.).

Program „Dobry Start”

Program „Dobry Start” to kwota 300 zł przysługująca raz w roku jako wsparcie dla wszystkich uczniów rozpoczynających rok szkolny, która jest wypłacana rodzinom bez względu na osiągnięty dochód.

Świadczenie to przysługuje raz w roku na dzieci rozpoczynające rok szkolny do ukończenia przez nie 20. roku życia lub 24. roku życia w przypadku dzieci legitymujących się odpowiednim orzeczeniem o niepełnosprawności.

Świadczenie Dobry Start przysługuje także w przypadku:

- ukończenia 20. roku życia przez dziecko lub osobę uczącą się przed rozpoczęciem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko lub osoba ucząca się kończy 20. rok życia;
- ukończenia 24. roku życia przez dziecko lub osobę uczącą się przed rozpoczęciem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko lub osoba ucząca się kończy 24. rok życia – w przypadku dzie-

ci lub osób uczących się legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności.

Zgodnie z orzeczeniem sądu opieka nad dzieckiem może być sprawowana naprzemiennie z drugim rodzicem, a więc świadczenie może otrzymać każde z rodziców w wysokości połowy przysługującej kwoty.

Pierwsze świadczenia Dobry Start zostały wypłacone na rok szkolny 2018/2019 na 4,6 mln dzieci wychowujących się w 3,4 mln rodzin. Kwota tych świadczeń wynosiła 1,4 mld zł.

Począwszy od roku szkolnego 2021/2022 świadczenie jest przyznawane i wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z rozporządzeniem wnioski są przyjmowane od 1 lipca do 30 listopada danego roku.

Największy wpływ wniosków odnotowuje się od momentu rozpoczęcia przyjmowania wniosków na nowy rok szkolny, tj. od lipca do września. W kolejnych miesiącach skala wniosków znacznie się zmniejsza.

Od 1 lipca 2022 r. osoby uprawnione mogą składać wnioski o świadczenie Dobry Start w związku z rozpoczęciem nowego roku szkolnego 2022/2023.

W okresie od 1 lipca 2021 r. do 30 września 2022 r. (tj. na rok szkolny 2021/2022) zo-

Tabela 5. Świadczenia Dobry Start wypłacone na rok szkolny 2021/2022¹ według województw

Województwo	Liczba wypłaconych świadczeń		Kwota wypłaconych świadczeń ² w tys. zł
	w tys.	w odsetkach	
Ogółem³, w tym:	4 405,5	100,0	1 321 099,7
Dolnośląskie	307,4	7,0	92 166,8
Kujawsko-pomorskie	239,6	5,4	71 851,5
Lubelskie	235,2	5,3	70 536,3
Lubuskie	115,5	2,6	34 623,3
Łódzkie	267,6	6,1	80 238,8
Małopolskie	410,5	9,3	123 119,1
Mazowieckie	660,3	15,0	197 970,5
Opolskie	98,6	2,2	29 564,9
Podkarpackie	246,9	5,6	74 069,3
Podlaskie	127,5	2,9	38 230,4
Pomorskie	291,0	6,6	87 254,9
Śląskie	495,9	11,3	148 706,1
Świętokrzyskie	131,4	3,0	39 404,1
Warmińsko-mazurskie	161,4	3,7	48 409,4
Wielkopolskie	436,6	9,9	130 918,8
Zachodniopomorskie	180,1	4,1	54 014,0

¹ Według stanu na 30 września 2022 r.

² Po pomniejszeniu o kwoty zwrotów.

³ Wiersz „Ogółem” zawiera również dane, które z uwagi na błędne dane o województwie lub ich brak nie mogły zostać przypisane do poszczególnych województw.

Tabela 6. Świadczenia Dobry Start wypłacone na rok szkolny 2022/2023¹ według województw

Województwo	Liczba wypłaconych świadczeń		Kwota wypłaconych świadczeń ² w tys. zł
	w tys.	w odsetkach	
Ogółem³, w tym:	4 331,0	100,0	1 299 213,0
Dolnośląskie	307,8	7,1	92 349,6
Kujawsko-pomorskie	234,8	5,4	70 438,4
Lubelskie	225,4	5,2	67 610,7
Lubuskie	115,3	2,7	34 590,6
Łódzkie	261,6	6,0	78 485,0
Małopolskie	400,7	9,3	120 201,6
Mazowieckie	649,5	15,0	194 843,4
Opolskie	97,6	2,3	29 284,1
Podkarpackie	237,7	5,5	71 309,9
Podlaskie	123,9	2,9	37 159,8
Pomorskie	288,0	6,6	86 396,1
Śląskie	493,0	11,4	147 884,7
Świętokrzyskie	126,2	2,9	37 849,7
Warmińsko-mazurskie	158,0	3,6	47 394,8
Wielkopolskie	433,0	10,0	129 899,7
Zachodniopomorskie	178,4	4,1	53 512,5

¹ Według stanu na 30 września 2022 r.

² Po pomniejszeniu o kwoty zwrotów.

³ Wiersz „Ogółem” zawiera również dane, które z uwagi na błędne dane o województwie lub ich brak nie mogły zostać przypisane do poszczególnych województw.

stało złożonych 3159,5 tys. wniosków. Wypłacono 4405,5 tys. świadczeń na kwotę 1321,1 mln zł; najwięcej w województwie mazowieckim (660,3 tys.) oraz w województwie śląskim (495,9 tys.), najmniej w województwie opolskim (98,6 tys.).

W rankingu gmin, w których wypłacono najwięcej świadczeń, znajdowały się duże aglomeracje miejskie. Dominowały gminy: m.st. Warszawa, m. Kraków, m. Łódź czy m. Wrocław.

W okresie od 1 lipca 2022 r. do 30 września 2022 r. (tj. na rok szkolny 2022/2023) złożono 3190,4 tys. wniosków. Wypłacono 4331,0 tys. świadczeń na kwotę 1299,2 mln zł; najwięcej w województwach mazowieckim (649,5 tys.) i śląskim (493,0 tys.), najmniej w województwie opolskim (97,6 tys.).

W rankingu gmin, w których wypłacono najwięcej świadczeń, analogicznie jak w poprzednim okresie świadczeniowym, dominują duże aglomeracje miejskie, jak m.st. Warszawa, m. Kraków, m. Łódź czy m. Wrocław.

Wnioski do ZUS można składać wyłącznie drogą elektroniczną za pośrednictwem Internetu trzema kanałami; najczęściej wybierano banki (61,9% złożonych wniosków), następnie platformę PUE (35,6%) oraz aplikację PIU MRiPS (2,4%).

Świadczenie Dobry Start przysługuje dzieciom rozpoczynającym rok szkolny do ukończenia przez nie 20. roku życia, a w przypadku dzieci legitymujących się odpowiednim orzeczeniem o niepełnosprawności do 24. roku życia.

Najwyższy odsetek świadczeń wypłacono uczniom szkół podstawowych – 66,7% na rok

Tabela 7. Świadczenia Dobry Start wypłacone na rok szkolny 2021/2022¹ według rodzaju placówki, do której uczęszcza dziecko

Rodzaj placówki, do której uczęszcza dziecko	Liczba wypłaconych świadczeń		Kwota wypłaconych świadczeń ² w tys. zł
	w tys.	w odsetkach	
Ogółem, w tym:	4 405,5	100,0	1 321 099,1
Szkoła podstawowa	2 936,5	66,7	880 545,2
Liceum ogólnokształcące	619,2	14,1	185 694,5
Technikum	604,2	13,7	181 228,8
Szkoła policealna	17,1	0,4	5 128,4

¹ Według stanu na 30 września 2022 r.

² Po pomniejszeniu o kwoty zwrotów.

Tabela 8. Świadczenia Dobry Start wypłacone na rok szkolny 2022/2023¹ według rodzaju placówki, do której uczęszcza dziecko

Rodzaj placówki, do której uczęszcza dziecko	Liczba wypłaconych świadczeń		Kwota wypłaconych świadczeń ² w tys. zł
	w tys.	w odsetkach	
Ogółem, w tym:	4 331,0	100,0	1 299 213,0
Szkoła podstawowa	2 811,0	64,9	843 238,8
Liceum ogólnokształcące	663,6	15,3	199 061,7
Technikum	632,0	14,6	189 577,5
Szkoła policealna	14,9	0,3	4 458,5

¹ Według stanu na 30 września 2022 r.

² Po pomniejszeniu o kwoty zwrotów.

Tabela 9. Świadczenia Dobry Start wypłacone na rok szkolny 2021/2022¹ według wieku dziecka

Wiek ²	Liczba wypłaconych świadczeń ³		Kwota wypłaconych świadczeń ⁴ w tys. zł
	w tys.	w odsetkach	
Ogółem	4 405,5	100,0	1 321 099,1
6 lat i mniej	5,8	0,1	1 736,4
7 lat	353,9	8,0	106 138,5
8 lat	352,4	8,0	105 691,1
9 lat	371,4	8,4	111 380,6
10 lat	371,3	8,4	111 327,2
11 lat	391,5	8,9	117 380,1
12 lat	394,2	8,9	118 187,9
13 lat	388,1	8,8	116 363,1
14 lat	361,7	8,2	108 471,0
15 lat	342,6	7,8	102 746,3
16 lat	326,7	7,4	97 976,4
17 lat	310,7	7,1	93 183,3
18 lat	276,6	6,3	82 977,6
19 lat i więcej	158,5	3,6	47 540,4

¹ Według stanu na 30 września 2022 r.

² Wiek dziecka na moment złożenia wniosku.

³ W tym 3,7 tys. świadczeń dotyczących opieki naprzemiennej.

⁴ Po pomniejszeniu o kwoty zwrotów.

Tabela 10. Świadczenia Dobry Start wypłacone na rok szkolny 2022/2023¹ według wieku dziecka

Wiek ²	Liczba wypłaconych świadczeń ³		Kwota wypłaconych świadczeń ⁴ w tys. zł
	w tys.	w odsetkach	
Ogółem	4 331,0	100,0	1 299 213,4
6 lat i mniej	6,0	0,1	1 807,2
7 lat	353,1	8,2	105 912,5
8 lat	358,5	8,3	107 540,6
9 lat	354,3	8,2	106 294,4
10 lat	372,1	8,6	111 623,3
11 lat	368,8	8,5	110 632,1
12 lat	387,6	9,0	116 280,8
13 lat	389,8	9,0	116 916,3
14 lat	381,7	8,8	114 501,6
15 lat	352,6	8,1	105 769,5
16 lat	331,2	7,6	99 364,5
17 lat	309,1	7,1	92 718,5
18 lat	239,1	5,5	71 718,0
19 lat i więcej	127,1	2,9	38 134,1

¹ Według stanu na 30 września 2022 r.

² Wiek dziecka na moment złożenia wniosku.

³ W tym 0,8 tys. świadczeń dotyczących opieki naprzemiennej.

⁴ Po pomniejszeniu o kwoty zwrotów.

Tabela 11. Świadczenia Dobry Start wypłacone na rok szkolny 2021/2022¹ według rodzaju wnioskodawcy

Rodzaj wnioskodawcy	Liczba wypłaconych świadczeń		Kwota wypłaconych świadczeń ² w tys. zł
	w tys.	w odsetkach	
Ogółem	4 405,5	100,0	1 321 099,7
Rodzic	4 353,9	98,8	1 305 627,5
Opiekun faktyczny, który wystąpił z wnioskiem do sądu opiekuńczego o przysposobienie dziecka	0,8	0,0	234,3
Opiekun prawny	10,8	0,2	3 243,6
Osoba sprawująca pieczę nad dzieckiem (rodzic zastępczy, osoba prowadząca rodzinny dom dziecka)	26,2	0,6	7 849,5
Dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektor regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej	12,8	0,3	3 826,8
Osoba ucząca się, która jest pełnoletnia i nie pozostaje na utrzymaniu rodziców z powodu ich śmierci albo z powodu pobierania od rodziców alimentów	0,4	0,0	123,9
Osoba usamodzielniana, która opuszcza rodzinę zastępczą lub placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, gdy umieszczenie w pieczy nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu	0,6	0,0	194,1

¹ Według stanu na 30 września 2022 r.

² Po pomniejszeniu o kwoty zwrotów.

Tabela 12. Świadczenia Dobry Start wypłacone na rok szkolny 2022/2023¹ według rodzaju wnioskodawcy

Rodzaj wnioskodawcy	Liczba wypłaconych świadczeń.		Kwota wypłaconych świadczeń ² w tys. zł
	w tys.	w odsetkach	
Ogółem	4 331,0	100,0	1 299 213,0
Rodzic	4 292,5	99,1	1 287 660,9
Opiekun faktyczny, który wystąpił z wnioskiem do sądu opiekuńczego o przysposobienie dziecka	0,5	0,0	146,7
Opiekun prawny	8,1	0,2	2 428,5
Osoba sprawująca pieczę nad dzieckiem (rodzic zastępczy, osoba prowadząca rodzinny dom dziecka)	16,7	0,4	5 001,3
Dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektor regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej	10,1	0,2	3 017,7
Osoba ucząca się, która jest pełnoletnia i nie pozostaje na utrzymaniu rodziców z powodu ich śmierci albo z powodu pobierania od rodziców alimentów	0,1	0,0	16,8
Osoba usamodzielniana, która opuszcza rodzinę zastępczą lub placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, gdy umieszczenie w pieczy nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu	0,0	0,0	4,2

¹ Według stanu na 30 września 2022 r.

² Po pomniejszeniu o kwoty zwrotów.

szkolny 2021/2022 i 64,9% na rok szkolny 2022/2023; uczniom liceów ogólnokształcących odpowiednio 14,1% i 15,3% świadczeń, uczniom techników 13,7% i 14,6% świadczeń, a uczniom szkół policealnych jedynie 0,4% i 0,3% ogółu świadczeń.

Na rok szkolny 2021/2022 najczęściej świadczeń wypłacono na dzieci w wieku 11–12 lat – 785,6 tys. świadczeń na kwotę 235,6 mln zł, na dzieci w wieku 9–10 lat – 742,7 tys. w kwocie 222,7 mln zł oraz dla 13-latków – 388,1 tys. świadczeń na kwotę 116,4 mln zł. Dzieciom w wieku 19 lat i więcej wypłacono 158,5 tys. świadczeń, co stanowiło 3,6% ogółu wypłaconych świadczeń. Najmniejszy odsetek (0,1%)

świadczeń wypłacono na dzieci w wieku 6 lat i mniej.

Na bieżący rok szkolny 2022/2023 w okresie od lipca do września 2022 r. najczęściej świadczeń wypłacono 12- i 13-latkom – 777,4 tys. na kwotę 233,2 mln zł, a 18-latkom i starszym 366,2 tys. świadczeń w kwocie 109,9 mln zł.

W ramach programu „Dobry Start” uprawnionymi do składania wniosków o świadczenie są: rodzice, opiekunowie faktyczni, opiekunowie prawni, rodziny zastępcze, osoby prowadzące rodzinne domy dziecka, dyrektorzy placówek opiekuńczo-wychowawczych, dyrektorzy regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych.

Świadczenie na rok szkolny 2021/2022 w 98,8% wypłacono rodzicom, w 0,6% osobom sprawującym pieczę nad dzieckiem, a w 0,3% dyrektorom placówek opiekuńczo-wychowawczych. Na rok szkolny 2022/2023 do końca września 2022 r. świadczenie Dobry Start w 99,1% wypłacono rodzicom dzieci.

Program „Dobry Start” dla cudzoziemców

Świadczenie Dobry Start jest przyznawane i wypłacane także dla cudzoziemców. Największą grupę stanowią obywatele Ukrainy, którzy do dnia 30.09.2022 r. złożyli na rok szkolny 2022/2023 121,5 tys. wniosków na 159,1 tys. dzieci. Zrealizowano wypłatę 109,0 tys. świadczeń na kwotę 32,7 mln zł.

Na rok szkolny 2022/2023 obywatelom Białorusi wypłacono 1,1 tys. świadczeń na kwotę 334,5 tys. zł, a obywatelom Rosji – 0,4 tys. świadczeń na kwotę 115,5 tys. zł.

Program Rodzinny kapitał opiekuńczy

Rodzinny kapitał opiekuńczy (RKO) to dodatkowy instrument wsparcia rodzin, w tym rodzin adopcyjnych. Przysługuje rodzicom od pierwszego dnia miesiąca, w którym dziecko ukończyło 12. miesiąc życia, do ostatniego dnia miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym dziecko ukończy 36. miesiąc życia.

Rodzinny kapitał opiekuńczy przysługuje w wysokości 500 zł albo 1000 zł miesięcznie

na dziecko w rodzinie. Rodzice mogą wskazać we wniosku o ustalenie prawa do kapitału miesięczną wysokość, w jakiej ma być wypłacany kapitał, tj. w wysokości 500 zł przez okres 24 miesięcy, czy w wysokości 1000 zł przez 12 miesięcy.

Świadczenie to przysługuje bez względu na dochód rodziny, a łączna wysokość wypłaconego kapitału nie może być wyższa niż 12 000 zł na dziecko.

Rodzinny kapitał opiekuńczy przysługuje na drugie i kolejne dziecko w rodzinie:

- matce dziecka,
- ojcu dziecka,
- jeśli dziecko zostało przyjęte na wychowanie i opiekunowie wystąpili do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie jego przysposobienia, i dziecko wspólnie z nimi zamieszkuje oraz jest na ich utrzymaniu.

Jeśli zgodnie z orzeczeniem sądu opieka jest sprawowana naprzemiennie z drugim rodzicem, świadczenie może otrzymać każde z rodziców w wysokości połowy przysługującej kwoty.

Wniosek i załączniki do wniosku są składane wyłącznie w postaci elektronicznej za pomocą:

- 1) profilu informacyjnego utworzonego w systemie teleinformatycznym udostępnionym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych;
- 2) systemu teleinformatycznego banków krajowych oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych świadczących usługi

Tabela 13. Świadczenia Dobry Start wypłacone na rok szkolny 2022/2023¹ według obywatelstw

Kraj obywatelstwa wnioskodawcy	Liczba wypłaconych świadczeń w tys.	Kwota wypłaconych świadczeń ² w tys. zł
Ogółem, w tym:	4 331,0	1 299 213,0
Cudzoziemcy, w tym kraj obywatelstwa:	112,8	33 836,7
Ukraina	109,0	32 710,8
Białoruś	1,1	334,5
Rosja	0,4	115,5
Bulgaria	0,3	85,2
Litwa	0,2	49,5
Rumunia	0,2	49,5
Wietnam	0,1	38,1
Turcja	0,1	38,0
Słowacja	0,1	35,4
Czechy	0,1	31,8

¹ Według stanu na 30 września 2022 r.

² Po pomniejszeniu o kwoty zwrotów.

drogą elektroniczną, spełniających wymogi określone w informacji zamieszczonej na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych;

- 3) systemu teleinformatycznego utworzonego przez ministra właściwego do spraw rodziny.

Kapitał przekazywany jest w formie bezgotówkowej co miesiąc na wskazany we wniosku numer rachunku płatniczego w Polsce.

We wrześniu 2022 r. wypłacono 285,5 tys. świadczeń, a kwota ich wypłat wyniosła w okresie od stycznia do września 2022 r. 2835,4 mln zł (w tym we wrześniu 261 mln zł).

Najczęściej wybierano możliwość złożenia wniosku o RKO przez PUE (55,4% złożonych wniosków) albo przez swój bank lub SKOK (34,9% wniosków).

W okresie od stycznia do września 2022 r. najwięcej rodzinnych kapitałów opiekuńczych wypłacono w województwie mazowieckim na kwotę 443,9 mln zł. Na drugim miejscu uplasowało się województwo śląskie (303,9 mln zł), a dalej województwa małopolskie i wielkopolskie. Najmniej RKO wypłacono w województwie opolskim (63,8 mln zł). Przeciętna wysokość rodzinnego kapitału opiekuńczego wypłaconego we wrześniu wyniosła 914,25 zł.

Zgodnie z ustawą rodzice mogli złożyć deklarację o wysokości, w jakiej chcieliby otrzymać kapitał. We wrześniu 2022 r. przy deklaracji 1000 zł miesięcznie wypłacono 243,1 tys. kapitałów, a przy deklaracji 500 zł miesięcznie – 42,4 tys. W okresie od stycznia do września 2022 r. wypłacono przy deklaracji 1000 zł mie-

Tabela 14. *Rodzinny kapitał opiekuńczy według województw¹*

Województwo ²	Liczba świadczeń wypłaconych we wrześniu 2022 r.		Kwota wypłaconych świadczeń ³ w tys. zł
	w tys.	w odsetkach	
Ogółem, w tym:	285,5	100,0	2 835 447,8
Dolnośląskie	20,3	7,1	198 681,8
Kujawsko-pomorskie	14,7	5,2	146 633,2
Lubelski	14,7	5,1	147 077,5
Lubuskie	7,2	2,5	69 713,0
Łódzkie	16,1	5,6	158 749,5
Małopolskie	28,7	10,1	283 706,0
Mazowieckie	44,5	15,6	443 885,5
Opolskie	6,6	2,3	63 776,0
Podkarpackie	16,4	5,7	163 536,5
Podlaskie	8,6	3,0	87 970,8
Pomorskie	20,4	7,1	201 295,0
Śląskie	30,6	10,7	303 915,5
Świętokrzyskie	7,3	2,6	73 841,5
Warmińsko-mazurskie	9,8	3,4	99 917,5
Wielkopolskie	28,4	9,9	283 064,0
Zachodniopomorskie	11,1	3,9	109 177,5

¹ Według stanu na 30 września 2022 r.

² Wiersz „Ogółem” zawiera również dane, które z uwagi na błędne dane o województwie lub ich brak nie mogły zostać przypisane do poszczególnych województw.

³ Po pomniejszeniu o kwoty zwrotów.

Tabela 15. *Rodzinny kapitał opiekuńczy według wysokości miesięcznej wypłaty¹*

Kwota wybrana przez wnioskodawcę	Liczba świadczeń wypłaconych we wrześniu 2022 r. w tys.	Kwota wypłaconych świadczeń ² w tys. zł
Ogółem	285,5	2 835 447,8
1000 zł miesięcznie	243,1	2 622 375,3
500 zł miesięcznie	42,4	213 072,5

¹ Według stanu na 30 września 2022 r.

² Po pomniejszeniu o kwoty zwrotów.

Tabela 16. Rodzinny kapitał opiekuńczy według wieku dziecka¹

Wiek ²	Liczba świadczeń wypłaconych we wrześniu 2022 r.		Kwota wypłaconych świadczeń ³	
	w tys.	w odsetkach	w tys. zł	w odsetkach
Ogółem	285,5	100,0	2 835 447,8	100,0
12 miesięcy i mniej	132,7	46,5	625 319,0	22,1
13–17 lat	90,5	31,7	725 155,0	25,6
18–22 lata	47,0	16,5	678 111,8	23,9
23–27 lat	13,7	4,8	469 950,0	16,6
28–34 lata	1,4	0,5	329 190,5	11,6
35 miesięcy	0,0	0,0	6 795,5	0,2
36 i więcej	0,1	0,0	926,0	0,0

¹ Według stanu na 30 września 2022 r.

² Wiek dziecka na moment złożenia wniosku.

³ Po pomniejszeniu o kwoty zwrotów.

sięcznie 2622,4 mln zł, a przy deklaracji 500 zł miesięcznie – 213,1 mln zł.

We wrześniu 2022 r. RKO zostało wypłacone dla 285,5 tys. dzieci. Największy odsetek dzieci, na które wypłacono kapitał wynoszący 22,1%, stanowiły dzieci w wieku 12 miesięcy i mniej.

Program Rodzinny kapitał opiekuńczy dla cudzoziemców

Prawo do RKO przysługuje również cudzoziemcom, którzy spełniają warunki nabywania prawa do kapitału określone w art. 2.1 ustawy o rodzinnym kapitale opiekuńczym (Dz.U. 2021, poz. 2270) oraz przedstawia wymagane zaświadczenia lub poświadczenia (art. 12 pkt 5 ustawy o RKO).

W okresie od stycznia do września 2022 r. cudzoziemcy złożyli 27,9 tys. wniosków o przyznanie RKO, co stanowiło 4,8% wszystkich wniosków o to świadczenie. Kapitał został przyznany dla 24 tys. dzieci. Wśród ogółu cudzoziemców największy odsetek wniosków złożyli obywatele Ukrainy (91,7%), Białorusi (2,4%), Wietnamu (0,9%), Rosji (0,7%), Rumunii (0,5%) i Bułgarii (0,5%).

Dofinansowanie obniżenia opłaty za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna

Ustawa o rodzinnym kapitale opiekuńczym wprowadziła także dofinansowania obniżenia opłaty za pobyt dziecka w żłobku, klubie dzie-

Tabela 17. Rodzinny kapitał opiekuńczy według obywatelstwa¹

Kraj obywatelstwa wnioskodawcy	Liczba świadczeń wypłaconych we wrześniu 2022 r. w tys.	Kwota wypłaconych świadczeń ² w tys. zł
Ogółem, w tym:	285,5	2 835 447,8
Cudzoziemcy, w tym kraj obywatelstwa:	13,7	95 516,0
Ukraina	12,6	86 310,5
Białoruś	0,3	2 476,0
Wietnam	0,1	1 115,0
Rosja	0,1	944,5
Bulgaria	0,1	550,0
Rumunia	0,1	523,5
Indie	0,0	285,5
Gruzja	0,0	217,0
Chiny	0,0	162,5
Armenia	0,0	160,5

¹ Według stanu na 30 września 2022 r.

² Po pomniejszeniu o kwoty zwrotów.

cięcym lub u dziennego opiekuna (dalej dofinansowanie żłobkowe).

Dofinansowanie to przysługuje na dziecko do 36. miesiąca życia, które uczęszcza do żłobka, klubu dziecięcego albo objęte jest opieką sprawowaną przez dziennego opiekuna, jeżeli nie został przyznany na to dziecko rodzinny kapitał opiekuńczy.

Na dzieci, na które przyznano rodzinny kapitał opiekuńczy i pobrany został on w łącznej przysługującej wysokości przed ukończeniem przez dziecko 36. miesiąca życia, dofinansowanie przysługuje po ukończeniu przez dziecko 36. miesiąca życia.

Świadczenie wynosi maksymalnie 400 zł miesięcznie na dziecko w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna (nie więcej niż wysokość opłaty ponoszonej przez rodziców). Prawo do dofinansowania nie zależy od dochodów rodziny.

Dofinansowanie żłobkowe obowiązuje od 1 kwietnia 2022 r. i przysługuje z wyrównaniem od 1 stycznia 2022 r. Pieniądze trafiają bezpośrednio do placówki opieki.

Ta forma wsparcia przysługuje rodzicom dziecka, opiekunom prawnym lub osobom,

którym sąd powierzył sprawowanie opieki nad dzieckiem, np. rodzicom zastępczym.

Przez opłatę rodzica za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna rozumie się miesięczną opłatę ponoszoną przez rodzica za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna z uwzględnieniem przyznanych zniżek. Do tej opłaty nie wlicza się opłaty za wyżywienie.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych przekazuje dofinansowanie do 20 dnia każdego miesiąca za poprzedni miesiąc na rachunek bankowy podmiotu prowadzącego żłobek, klub dziecięcy, zatrudniającego dziennego opiekuna lub na rachunek bankowy dziennego opiekuna, który prowadzi własną działalność.

Wnioski o dofinansowanie żłobkowe składa się tylko elektronicznie przez platformę PUE, swój bank, portal PIU. W omawianym okresie ponad 66% wniosków zostało złożonych przez platformę PUE, a 27,6% wniosków przez bank własny.

We wrześniu 2022 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłacił 83,1 tys. dofinansowań żłobkowych na kwotę 31,1 mln zł. W okresie od kwietnia do września 2022 r., łącznie

Tabela 18. *Dofinansowania obniżenia opłaty za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna¹ według województw*

Województwo ²	Liczba dofinansowań wypłaconych we wrześniu 2022 r.	Kwota wypłaconych dofinansowań ³	
	w tys.	w tys. zł	w odsetkach
Ogółem, w tym:	83,1	229 441,2	100,0
Dolnośląskie	9,1	25 627,7	11,2
Kujawsko-pomorskie	3,5	10 603,8	4,6
Lubelskie	3,2	9 285,1	4,0
Lubuskie	2,3	6 241,1	2,7
Łódzkie	4,4	12 201,3	5,3
Małopolskie	8,5	23 069,1	10,1
Mazowieckie	11,4	30 106,6	13,1
Opolskie	2,3	6 627,7	2,9
Podkarpackie	4,0	11 575,0	5,0
Podlaskie	2,2	6 362,2	2,8
Pomorskie	6,3	17 388,0	7,6
Śląskie	9,4	26 530,9	11,6
Świętokrzyskie	1,9	4 527,9	2,0
Warmińsko-mazurskie	2,0	4 953,2	2,2
Wielkopolskie	9,0	23 570,5	10,3
Zachodniopomorskie	3,4	10 727,4	4,7

¹ Według stanu na 30 września 2022 r.

² Wiersz „Ogółem” zawiera również dane, które z uwagi na błędne dane o województwie lub ich brak nie mogły zostać przypisane do poszczególnych województw.

³ Po pomniejszeniu o kwoty zwrotów, z uwzględnieniem kwoty wyrównań za okres od stycznia 2022 r.

z wyrównaniem od stycznia 2022 r., wypłacono 229,4 mln zł dofinansowań.

Najwięcej wypłacono ich w województwach: mazowieckim (30,1 mln zł), śląskim (26,5 mln zł) i dolnośląskim (25,6 mln zł). Rozkład terytorialny dofinansowania żłobkowego zależy w dużej mierze od infrastruktury usług społecznych o charakterze opiekuńczym i zapotrzebowania na tego rodzaju usługi. Na popularność żłobków wpływa miejsce zamieszkania rodziców dzieci, stąd też cieszą się one największą popularnością w dużych miastach. Im większe miasto, tym więcej chętnych do korzystania z tych placówek. Stąd też w rankingu powiatów, w których wypłacono najwięcej dofinansowań, znalazły się przede wszystkim duże aglomeracje, takie jak Kraków, Wrocław, Warszawa, Poznań, Łódź, Gdańsk.

Dofinansowanie obniżenia opłaty za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna dla cudzoziemców

W okresie od kwietnia do września 2022 r. cudzoziemcy złożyli 7 tys. wniosków o dofinansowanie żłobkowe, a przyznano ich 3,4 tys. Najwięcej wniosków złożyli obywatele Ukrainy – 6,1 tys. wniosków, którym przyznano 2,9 tys. dofinansowań, oraz obywatele Białorusi – 0,4 tys. wniosków (przyznano 0,2 tys. świadczeń).

Pomoc dla uchodźców z Ukrainy

Osoby, których pobyt w Polsce został legalizowany na podstawie ustawy z 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz.U. poz. 583 z późn. zm.; dalej jako specustawa), mogą korzystać z różnych form wsparcia, w tym świadczeń na dzieci, takich jak 500+, 300+, rodzinny kapitał opiekuńczy, dofinansowanie obniżenia opłaty za pobyt dziecka w żłobku. Ustawa ta przewiduje jednak, że jeśli uchodźca opuści Polskę na więcej niż 30 dni, traci prawo do legalnego pobytu i wynikającego z tego prawa do pieniędzy na dzieci.

Świadczenie wychowawcze przysługuje uchodźcom z Ukrainy, którzy na zasadach powyższej ustawy uzyskali numer PESEL i którzy wychowują małoletnie dzieci. Przy rejestracji numeru PESEL uchodźcy z Ukrainy otrzymują zazwyczaj profil zaufany, dzięki czemu mogą składać wnioski elektronicznie przez platformę PUE ZUS.

Na podstawie specustawy w okresie od 12 marca 2022 r. do 30 września 2022 r. uchodźcom z Ukrainy wypłacono:

- 106,3 tys. świadczeń Dobry Start na kwotę 31,9 mln zł,
- 335,2 tys. świadczeń wychowawczych na kwotę 1233,1 mln zł,
- 10,4 tys. rodzinnych kapitałów opiekuńczych na kwotę 67,2 mln zł,

Tabela 19. Dofinansowania obniżenia opłaty za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna według obywatelstwa¹

Kraj obywatelstwa wnioskodawcy	Liczba świadczeń wypłaconych we wrześniu 2022 r. w tys.	Kwota wypłaconych świadczeń ² w tys. zł
Ogółem, w tym:	83,1	229 441,2
Cudzoziemcy, w tym kraj obywatelstwa:	2,6	6 104,7
Ukraina	2,2	5 162,9
Białoruś	0,2	335,3
Rosja	0,0	77,8
Indie	0,0	68,9
Rumunia	0,0	34,0
Moldawia	0,0	31,4
Litwa	0,0	26,7
Włochy	0,0	24,0
Węgry	0,0	19,4
Turcja	0,0	17,2

¹ Według stanu na 30 września 2022 r.

² Po pomniejszeniu o kwoty zwrotów.

- 0,7 tys. dofinansowań żłobkowych na kwotę 1,2 mln zł.

Podsumowanie

Omawiane programy mają charakter subsydiarny, wspierający rodziny, mający na celu wzmocnienie zasobów rodzin. To realna pomoc materialna dla rodzin wychowujących dzieci. Na mocy tych programów rodziny mogą otrzymać:

- raz w roku 300 zł na tzw. wyprawkę szkolną dla dzieci uczących się,
- co miesiąc 500 zł na dziecko do ukończenia 18 lat,
- co miesiąc 1000 zł (przez maksymalnie 12 miesięcy) lub 500 zł (przez maksymalnie 24 miesiące) na dziecko w wieku od 12 do 36 miesięcy,
- co miesiąc maksymalnie 400 zł dofinansowania obniżenia opłaty za pobyt dziecka w żłobku.

Na podstawie zapisów ustawy o rodzinnym kapitale opiekuńczym, ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy oraz rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” Zakład Ubezpieczeń Społecznych realizuje zadania związane z ustalaniem prawa do świadczeń oraz ich wypłatą.

W celu realizacji tych zadań Zakład Ubezpieczeń Społecznych udostępnił w systemie teleinformatycznym usługę wspomagającą wy-

dawanie i doręczanie decyzji, postanowień, zaawizowań, wezwań, zaświadczeń, informacji i innych pism w sprawach związanych z programami wsparcia dla rodzin.

Od początku rozpoczęcia realizacji programów związanych z polityką rodzinną przez ZUS Zakład obsłużył ponad 12 mln wniosków o świadczenia z tych programów, wypłacił świadczenia na kwotę 20,3 mld zł, wspierając ponad 7 mln dzieci.

Według stanu we wrześniu 2022 r. wypłacono:

- 4,4 mln świadczeń Dobry Start w kwocie 2620,3 mln zł;
- 7,0 mln świadczeń wychowawczych; w okresie od stycznia do września 2022 r. wypłacono 14 619,7 mln zł;
- 285,5 tys. rodzinnych kapitałów opiekuńczych; w okresie od stycznia do września 2022 r. wypłacono 2835,4 mln zł;
- 83,1 tys. dofinansowań opłat za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna. W okresie od kwietnia do września 2022 r. (z wyrównaniem od stycznia 2022 r.) poniesiono wydatki w kwocie 229,4 mln zł.

Istotne jest, że omawiane programy zostały skierowane nie tylko do polskich dzieci, lecz objęto nimi zamieszkujących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej cudzoziemców spełniających określone warunki. Wśród beneficjentów świadczenia wychowawczego najliczniejszą grupę stanowią obywatele Ukrainy.